

Stockholm den 4 mars 2026

Förvaltningsrätten i Göteborg
Migrationsdomstolen, avd. 1
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
Översänds endast per e-post

Mål nr UM 12664-25, Fahima Ayub Khan ./.

Migrationsverket, angående uppehållstillstånd

Fahima Ayub Khan har beviljats anstånd med att slutföra sin talan. Med anledning av detta får hon anföra följande.

1 FRÅGAN I MÅLET

- 1.1 De flesta doktorander i Sverige forskar till 80 procent och undervisar eller utför annan så kallad institutionstjänstgöring till 20 procent. Institutionstjänstgöringen, vanligtvis undervisning eller administration, är inte en del av forskarutbildningen. Migrationsverket godtar i regel att ett sådant upplägg uppfyller lagens krav på att utlänningen ska vara ”antagen till en utbildning på heltid” – trots att själva utbildningen, det vill säga forskningen, endast bedrivs till 80 procent. Detta upplägg innebär att forskarutbildningen genomförs på fem år.
- 1.2 Fahima Ayub Khan är från Indien och är doktorand i lingvistik vid Göteborgs universitet sedan 2021. På inrådan av sin arbetsgivare har hon varit tjänstledig från sin institutionstjänstgöring om 20 procent under ca ett års tid. Detta för att förebygga stressrelaterad ohälsa i slutskedet av avhandlingsarbetet. Fahima Ayub Khan fortsatte samtidigt att

forska på 80 procent. Migrationsverket har avslagit hennes förlängningsansökan med hänvisning till att hon på grund av tjänstledigheten inte anses ha studerat på heltid.

- 1.3 Frågan i målet är om tjänstledigheten från institutionstjänstgöringen innebär att hon ska nekas förlängt uppehållstillstånd och utvisas, trots att hennes forskning under hela tillståndstiden har skett på minst 80 procent och kommer att avslutas inom fem år.
- 1.4 Fahima Ayub Khans uppfattning är att det avgörande är att forskarutbildningen genomförs på fem år. Migrationsverkets uppfattning är istället att det är avgörande att forskningen och institutionstjänstgöringen tillsammans utgör 100 procent av heltid. Detta skapar frågetecken om hur frånvaro av olika anledningar ska bedömas, vilket riskerar att leda till oförutsebara utvisningar av doktorander som gjort allt för att göra rätt. En sådan ordning skulle leda till att Sverige tappar i anseende som forskarnation och blir av med kvalificerade forskare.
- 1.5 I det följande kommer Fahima Ayub Khan först att redogöra för de rättsliga utgångspunkterna i målet (avsnitt 2). Därefter kommer hon att utveckla grunderna för sitt överklagande och närmare redogöra för varför hon vid en helhetsbedömning bör anses ha uppfyllt kravet på heltid i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen (avsnitt 3), varför det skulle vara oproportionerligt att utvisa henne med hänsyn till syftena bakom den bestämmelsen och det bakomliggande EU-direktivet (avsnitt 4), samt varför utvisningsbeslutet varit oförutsebart, med följd att en utvisning skulle utgöra en överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen (avsnitt 5).

2 RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

- 2.1 Enligt skäl 12 i student- och forskardirektivet¹ uppmuntras medlemsstaterna att behandla doktorander som forskare. Det har Sverige inte gjort. Doktorander kan idag enbart beviljas ett uppehållstillstånd för studier (se överväganden i prop. 2019/20:9 s. 58 och 59). Enligt ett nytt lagförslag ska doktorander framöver i vissa fall kunna beviljas uppehållstillstånd för forskning istället för studier (se prop. 2025/26:146 s. 28).
- 2.2 Nuvarande ordning skapar dock alltför problem eftersom doktorander i flera avseenden har andra behov och förutsättningar än studenter på grundnivå eller avancerad nivå (se prop. 2025/26:146 s. 28). En viktig skillnad är att forskarutbildningen i huvudsak består av ett avhandlingsarbete som kostar pengar. För att finansiera forskningen genomför de flesta doktorander utbildningen inom ramen för en doktorandanställning. Enligt 5 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) får en sådan anställning bestå av 20 procent undervisning eller administration vid institutionen – så kallad institutionstjänstgöring. Eftersom forskarutbildningen omfattar fyra års heltidsstudier, innebär det att doktorander med doktorandanställning istället genomför utbildningen på fem år.
- 2.3 Eftersom 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716) enbart anger att utlännings ska ha ”antagits till en utbildning på heltid” utgör inte bestämmelsen till sin ordalydelse något hinder mot att utländska doktorander beviljas uppehållstillstånd för att genomföra doktorandutbildningen på fem år. Hur studietakten ska beräknas har uttryckligen ”[överlämnats] till rättstillämpningen”.

---

¹ Direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pair-arbete [omarbetning]).

(Se prop. 2019/20:9 s. 67.) Nuvarande praxis besvarar inte frågan i förhållande till doktorander i Fahima Ayub Khans situation.

- 2.4 Migrationsverket har godtagit att utlänningar med doktorandanställning genomför forskarutbildningen på fem år där 80 procent av anställningen ägnas åt forskning och 20 procent av anställningen ägnas åt institutionstjänstgöring. Av Migrationsverkets handbok framgår att myndigheten ser doktorandanställningen i dess helhet som studier (se Migrationsverkets handbok i migrationsärenden, uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning, reviderad 2025-12-11, s. 79). I sitt beslut motiverar Migrationsverket denna tolkning med hänvisning till att institutionstjänstgöringen till sin form anses ha en direkt koppling till doktorandtjänsten och studierna. (Se s. 5 i Migrationsverkets beslut i Fahima Ayub Khans fall, AB 3.) Institutionstjänstgöringen utgör dock inte studier i formell mening.
- 2.5 Det är en rimlig och ändamålsenlig tolkning att kravet på heltid i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen anses uppfyllt om forskarutbildningen genomförs på fem år. Det framgår emellertid varken av lag, förarbeten eller praxis att doktorander med doktorandanställning under hela utbildningen måste bedriva institutionstjänstgöring på 20 procent för att leva upp till lagens krav. Det bör vara möjligt att bedöma 80 procent forskning under fem år som en godtagbar takt, oavsett om institutionstjänstgöringen har genomförts på 20, 15 eller 10 procent. Behovet av institutionstjänstgöringen kan nämligen variera över tid. Doktorandanställningen kan också förlängas i upp till fem år av en rad olika skäl, bland annat om studenten genomför pedagogikkurser, sitter i doktorandrådet, har godkänd frånvaro m.m. Forskningen kan därtill i praktiken komma att ske

på betydligt mer än 80 procent av heltid under perioder, även om aktivitetsgraden på pappret är 80 procent.

- 2.6 Sammanfattningsvis bör det avgörande alltså vara att doktoranden genomför sin forskarutbildning på fem år, inom ramen för sin doktorandanställning. Det kommer Fahima Ayub Khan att göra.

3 FAHIMA AYUB KHAN HAR VID EN HELHETSBEDÖMNING UPPFYLLT KRAVET PÅ HELTID ENLIGT 5 B KAP. 3 § UTLÄNNINGSLAGEN

- 3.1 Fahima Ayub Khan är antagen till forskarutbildningen i lingvistik på heltid och har en doktorandanställning vid Göteborgs universitet. Hon kommer att genomföra utbildningen inom fem år, vilket är den tidsram som godtogs av Migrationsverket när hon beviljades uppehållstillstånd. Hon påbörjade utbildningen i september 2021 och kommer enligt plan att slutföra den i augusti 2026 (se yttrande av [REDACTED] AB 1 s. 10). Vid en helhetsbedömning bör hon därför ha uppfyllt kravet på heltid.

- 3.2 Skälet till att Migrationsverket anser att Fahima Ayub Khan ska utvisas är att hon på inrådan av sin arbetsgivare varit tjänstledig från institutionstjänstgöringen om 20 procent under ca ett års tid för att förebygga stressrelaterad ohälsa (se yttrande av [REDACTED] AB 1, s. 7). Migrationsverket har dock felaktigt kommit till slutsatsen att tjänstledigheten ”har haft påverkan eller åtminstone kan komma att ha påverkan på [Fahima Ayub Khans] möjlighet att slutföra studierna inom planerad tid” (se s. 6 i beslutet, AB 3). Det har den inte haft och kommer inte heller ha av två skäl.

- 3.3 *För det första* var Fahima Ayub Khan enbart tjänstledig från sin institutionstjänstgöring. Hon fortsatte under hela perioden att bedriva sin forskning på 80 procent.
- 3.4 *För det andra* hade Fahima Ayub Khan innan tjänstledigheten forskat på betydligt mer än 80 procent (se utdrag från Primula, AB 66 där det framgår att hon under perioden den 1 september 2021 till den 30 juni 2024 hade 54 dagar institutionstjänstgöring, dvs 7,5 procent av heltid, vilket betyder att hon under denna period forskade på 92,5 procent av heltid). Hade hon inte behövt vara tjänstledig för att undvika att ”gå in i väggen” hade hon med andra ord slutfört forskarutbildningen på kortare tid än planerat.
- 3.5 Om en doktorand med doktorandanställning genomför forskningsutbildningen på fem år får det anses vara inom planerad tid (för de flesta tar det dock längre tid, enligt statistik från Universitetskanslersämbetet² är det färre än hälften som slutför utbildningen på fem år). Det kommer Fahima Ayub Khan att göra. Vid en helhetsbedömning bör kravet på heltid därför anses uppfyllt. Redan på denna grund bör det söka uppehållstillståndet i Sverige beviljas.

4 DET SKULLE VARA OPROPORTIONERLIGT ATT UTVISA FAHIMA AYUB KHAN

- 4.1 Om Migrationsdomstolen skulle finna att kravet på heltid inte är uppfyllt vid en helhetsbedömning, skulle det i andra hand vara oproportionerligt att utvisa Fahima Ayub Khan.

---

² <https://www.uka.se/om-oss/nyheter/nyhetsartiklar/2024-06-11-nytt-statistiskt-meddelande-om-doktorander-och-examina-i-hogskoleutbildning-pa-forskarniva>

- 4.2 Vid prövningen av om förlängt uppehållstillstånd ska beviljas ska en helhetsbedömning av samtliga omständigheter göras, med beaktande av proportionalitetsprincipen (se MIG 2021:17 och MIG 2019:24). Detta följer också direkt av artikel 21.7 i student- och forskardirektivet.
- 4.3 Fahima Ayub Khan gör gällande att det skulle vara oproportionerligt att utvisa henne av följande tre skäl.
- 4.4 *För det första* är utvisningsbeslutet inte ändamålsenligt eftersom det strider mot lagens syften och motverkar syftena bakom student- och forskardirektivet.
- 4.5 Syftet med kravet på heltid i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen är att utländska studenter ska ägna sig åt just studier, och inte använda tillståndet för andra ändamål, såsom arbete eller annan verksamhet (se prop. 2025/26:146 s. 56). Att utvisa Fahima Ayub Khan är inte ägnat att uppnå detta syfte. Fahima Ayub Khan har inte ägnat sig åt någon annan verksamhet eller utnyttjat sitt uppehållstillstånd för studier på ett otillbörligt sätt. Fahima Ayub Khan har som sagt varit tjänstledig från institutionstjänstgöringen, inte från forskningen. Hon har alltså hela tiden ägnat sig åt sin utbildning på minst 80 procent och gjort goda framsteg (se yttrande av [REDACTED], AB 1 s. 9 f. och yttrande från [REDACTED] AB 34, s 1 f.). Vid dessa förhållanden skulle det strida mot lagens syfte att utvisa henne.
- 4.6 Utvisningsbeslutet motverkar även syftena bakom student- och forskardirektivet: att attrahera och främja högkvalificerad migration (se skälen 3, 14 och 15 i direktivet, samt MIG 2021:17 där det framgår att syftet med direktivet ska beaktas vid bedömningen av förutsättningarna för uppehållstillstånd).

- 4.7 Om Migrationsverkets utvisningsbeslut står sig innebär det att seriösa utländska doktorander riskerar utvisning, även om de genomför sin forskning inom utsatt tid. Denna osäkerhet kring doktorandernas rättsliga ställning kommer oundvikligen leda till att högkvalificerade personer väljer bort svenska lärosäten. Detta vore en otillfredsställande utveckling – inte minst med beaktande av regeringens ambition att stärka Sveriges ställning som forskarnation (se prop. 2025/26:146 ”Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och doktorander samt åtgärder för att motverka missbruk av uppehållstillstånd för studier” från 24 februari 2026).
- 4.8 *För det andra* skulle utvisningen få allvarliga konsekvenser för Fahima Ayub Khan. En utvisning skulle innebära att hennes möjligheter att avsluta sina studier och ta doktorsexamen i Sverige avsevärt försvåras. Utvisningsbeslutet innebär också att hon inte kommer att ha möjligt att beviljas uppehållstillstånd efter slutförda studier för att söka arbete eller bedriva näringsverksamhet här enligt 5 b kap. 8 § utlänningslagen (jfr MIG 2021:17 där Migrationsöverdomstolen beviljade en förlängningsansökan för studier på masternivå, bland annat med hänvisning till dessa konsekvenser). Utvisningsbeslutet förhindrar, eller i vart fall fördröjer, därigenom en framtida forskarkarriär både i Sverige och utomlands på obestämd tid.
- 4.9 *För det tredje* finns det inga motstående allmänna intressen som gynnas av att Fahima Ayub Khan utvisas. Sverige går tvärtom miste om en skicklig forskare vars långa utbildning bekostats av staten genom Göteborgs universitet.
- 4.10 Sammantaget skulle det vara oproportionerligt att utvisa Fahima Ayub Khan. Det sökta uppehållstillståndet ska därför i andra hand beviljas på denna grund.

5 ATT UTVISA FAHIMA AYUB KHAN SKULLE STRIDA MOT ARTIKEL 8 I EUROPAKONVENTIONEN

- 5.1 Slutligen skulle det strida mot artikel 8 i Europakonventionen att utvisa Fahima Ayub Khan eftersom lagstödet för utvisningen inte är tillräckligt förutsebart.
- 5.2 Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv. För att ingrepp i rättigheten ska kunna rättfärdigas måste ingreppet ha stöd i lag, eftersträva ett av de legitima ändamål som räknas upp i artikel 8.2 samt vara nödvändigt i ett demokratiskt samhälle.
- 5.3 Fahima Ayub Khan har under flera år levt och arbetat i Sverige för en svensk myndighet. Hon är väl integrerad i det omgivande samhället, både privat och genom sitt arbete. Att utvisa henne skulle därför utgöra ett ingrepp i hennes rätt till skydd för sitt privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen (se t.ex. *A.A. v. the United Kingdom*, no. 8000/08, § 49, 20 September 2011, där Europadomstolen konstaterade att utvisningen av en ”settled migrant” utgjorde ett ingrepp i dennes privatliv med hänvisning till de sociala band och relationer som utlänningen sammantaget etablerat, ”the totality of social ties”; se även *C. v. Belgium*, 7 August 1996, § 25, Reports of Judgments and Decisions 1996-III, där Europadomstolen i ett utvisningsmål betonade att skyddet för privatliv inkluderar professionella relationer som etablerats genom ens arbete).
- 5.4 Europadomstolen har även i en rad mål funnit att hinder mot att utöva ett yrke kan utgöra ett ingrepp i rätten till privatliv (se t.ex. *Jankauskas v. Lithuania (no. 2)*, no. 50446/09, 27 June 2017 där klaganden tagits bort från en lista med ”trainee advocates” och därigenom hindrats i utövandet av sitt yrke som jurist). Fahima

Ayub Khan har genom utvisningen hindrats i utövandet av sitt yrke som forskare och riskerar att på obestämd tid inte kunna disputerat och ta ut doktorsexamen. Detta utgör ett hinder mot en fortsatt akademisk karriär både i Sverige och utomlands.

- 5.5 För att ingreppet i Fahima Ayub Khans privatliv ska vara tillåtet krävs att det funnits stöd i lag. För att legalitetskravet ska vara uppfyllt måste lagstödet vara förutsebart. Det innebär att lagen måste vara formulerad med tillräcklig precision för att den enskilde – om nödvändigt med lämplig rådgivning – ska kunna anpassa sitt agerande (se t.ex. *Klaus Müller v. Germany*, no. 24173/18, § 50, 19 November 2020 som rörde förutsebarheten av administrativa sanktioner enligt artikel 8 i Europakonventionen). Det har lagen inte varit.
- 5.6 Som redogjorts för ovan följer det enbart av ordalydelsen i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen enbart att utlännningen ska ha ”antagits till en utbildning på heltid”. Det framgår varken av lag eller praxis att doktorander med doktorandanställning måste bedriva institutionstjänstgöring på 20 procent för att leva upp till lagens krav (se stycke 2.3-2.5 ovan). Att detta är Migrationsverkets inställning har tydliggjorts först genom utvisningsbeslutet (se s. 5 i Migrationsverkets beslut, AB 3).
- 5.7 Fahima Ayub Khan gick ner i tid med 20 procent motsvarande institutionstjänstgöringen på inrådan av arbetsgivaren. Det var arbetsgivarens uppfattning att det var forskningstiden på 80 procent och inte institutionstjänstgöringen som utgjorde studierna. Av yttrandet från Fahima Ayub Khans [REDACTED] framgår att [REDACTED] ringt till Migrationsverket för att få detta bekräftat. Hon fick då beskedet att Migrationsverket godtog tjänstledighet

från institutionstjänstgöringen, det vill säga 20 procent, men inte mer (se yttrande av [REDACTED] AB 1 s. 7).

- 5.8 Beskedet från Migrationsverket var enligt [REDACTED] förenligt med hur institutionen tolkat tidigare beslut från Migrationsverket samt med ordalydelsen i 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen (se yttrande av [REDACTED] AB 1 s. 6 ff.). Detta vinner också stöd av 5 kap. 2 § högskoleförordningen som tydligt skiljer på doktorandens utbildning, och institutionstjänstgöringen, som får utgöra högst 20 procent av full arbetstid.
- 5.9 Trots institutionens åtgärder för att göra rätt medförde emellertid den beviljade tjänstledigheten att Fahima Ayub Khan fick ett utvisningsbeslut. Med hänsyn till svårigheterna att förutse Migrationsverkets tolkning av 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen har lagen, inklusive relevant praxis, inte varit utformad med tillräcklig precision för att Fahima Ayub Khan skulle ha kunnat anpassa sitt agerande för att undvika utvisning.
- 5.10 Eftersom kravet på förutsebarhet således inte har varit uppfyllt har det saknats tillräckligt lagstöd för ingreppet i Fahima Ayub Khans privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen. Ingreppet kan därför inte rättfärdigas och en utvisning skulle därför utgöra en överträdelse av artikel 8. I vart fall på denna grund bör det sökta uppehållstillståndet beviljas. Migrationsdomstolen behöver inte gå vidare till att bedöma om ingreppet eftersträvade ett legitimt ändamål och var nödvändigt i ett demokratiskt samhälle.

6 SAMMANFATTNING

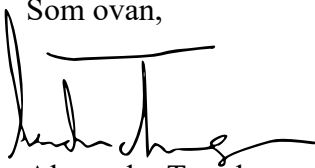
- 6.1 Sammanfattningsvis har Fahima Ayub Khan i första hand vid en helhetsbedömning uppfyllt kravet på heltid i 5 b kap. 3 § första

stycket utlänningslagen. I andra hand skulle det vara oproportionerligt att utvisa henne med hänsyn till syftena bakom den bestämmelsen och syftena bakom student- och forskardirektivet. I tredje hand har utvisningsbeslutet varit oförutsebart och en utvisning skulle därför utgöra en överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen. Med ändring av Migrationsverkets beslut ska Migrationsdomstolen därför bevilja henne sökt uppehållstillstånd i Sverige.

7 MÅLETS FORTSATTA HANDLÄGGNING

- 7.1 Innan målet avgörs bör Migrationsverket ges tillfälle att yttra sig över Fahima Ayub Khans utvecklade grunder. Det är angeläget för utredningen i målet och rättsfrågornas belysning att Migrationsverket utvecklar sin inställning kring tolkningen av 5 b kap. 3 § första stycket utlänningslagen och redogör för relevanta rutiner och praxis.

Som ovan,

Alexander Troedsson